Qabul qilindi: 11-noyabr 2026-yil • Ma’qullandi: 14-noyabr 2026-yil • Nashr qilindi: 17-noyabr 2026-yil

O‘ZBEKISTONDA XAVFSIZLIK, MILLATLARARO TOTUVLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIKNI TA’MINLASH, TASHQI SIYOSAT SOHASIDAGI USTUVOR YO‘NALISHLAR

Turdiyeva Dildora Valijon qizi
University of Business and Science universiteti 1-kurs magistranti
E-mail: turdiyevadildora265@gmail.com
Surobova Rayxona Zokirjonovna
Ilmiy rahbar

Annotatsiya. Ushbu tezisda O‘zbekistonda xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni ta’minlash hamda tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo‘nalishlarning nazariy va amaliy jihatlari o‘rganiladi. Jamiyatda tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash, turli millat va diniy konfessiyalar vakillari o‘rtasida o‘zaro hurmat muhitini shakllantirish hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Ilmiy adabiyotlar va mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarga tayangan holda millatlararo munosabatlarni mustahkamlash, diniy bag‘rikenglikni qo‘llab-quvvatlash, mintaqaviy xavfsizlikni ta’minlash hamda tashqi siyosat samaradorligini oshirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: milliy xavfsizlik, millatlararo totuvlik, diniy bag‘rikenglik, tashqi siyosat, tinchlik, barqarorlik, xalqaro hamkorlik, mintaqaviy xavfsizlik.

Аннотация. В тезисе изучаются теоретические и практические аспекты обеспечения безопасности, межнационального согласия и религиозной толерантности в Узбекистане, а также приоритетные направления внешней политики. Анализируются вопросы укрепления мира и стабильности в обществе, формирования атмосферы взаимного уважения между представителями различных национальностей и религиозных конфессий, а также развития международного сотрудничества. На основе научной литературы и проводимых в стране реформ разработаны

предложения по укреплению межнациональных отношений, поддержке религиозной толерантности, обеспечению региональной безопасности и повышению эффективности внешней политики.

Ключевые слова: национальная безопасность, межнациональное согласие, религиозная толерантность, внешняя политика, мир, стабильность, международное сотрудничество, региональная безопасность.

Abstract. This thesis examines the theoretical and practical aspects of ensuring security, interethnic harmony, and religious tolerance in Uzbekistan, as well as the priority areas of foreign policy. It analyzes issues related to strengthening peace and stability in society, fostering an atmosphere of mutual respect among representatives of different nationalities and religious denominations, and developing international cooperation. Based on scientific literature and ongoing reforms in the country, proposals have been developed to strengthen interethnic relations, promote religious tolerance, ensure regional security, and improve the effectiveness of foreign policy.

Keywords: national security, interethnic harmony, religious tolerance, foreign policy, peace, stability, international cooperation, regional security.

Kirish. O‘zbekistonda xavfsizlikni ta’minlash, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglik muhitini mustahkamlash jamiyat barqarorligini saqlashda muhim ahamiyatga ega. Mamlakat tashqi siyosatida tinchliksevarlik, o‘zaro manfaatli hamkorlik va yaxshi qo‘shnichilik tamoyillari alohida o‘rin tutadi. Ushbu mavzuning dolzarbligi jamiyatda tinchlik va osoyishtalikni mustahkamlash, millatlar va diniy konfessiyalar o‘rtasidagi hamjihatlikni rivojlantirish hamda xalqaro munosabatlarda mamlakat manfaatlarini ta’minlash zarurati bilan belgilanadi.

Tadqiqot maqsadi O‘zbekistonda xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni ta’minlash hamda tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo‘nalishlarni tahlil qilish va ularning jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyatini aniqlashdan iboratdir. Tadqiqotda tizimli va qiyosiy tahlil, umumlashtirish hamda ilmiy manbalarni o‘rganish usullaridan foydalanildi. Ushbu ish mamlakatimizda tinchlik va barqarorlikni ta’minlash, millatlararo munosabatlarni mustahkamlash hamda tashqi siyosatning ustuvor vazifalarini chuqurroq

anglashga yordam beradi.

Asosiy qism. O‘zbekistonda xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni ta’minlash davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatda turli millat va diniy konfessiya vakillarining tinch-totuv yashashi, ularning huquq va erkinliklarini ta’minlash hamda jamiyatda o‘zaro hurmat muhitini shakllantirishga alohida e’tibor qaratiladi. Ushbu yo‘nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakatda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash, fuqarolar hamjihatligini rivojlantirish va milliy xavfsizlikni ta’minlashga xizmat qiladi. Shu jihatdan xavfsizlik va bag‘rikenglik tushunchalarining mazmuni, ularning jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni hamda tashqi siyosat bilan o‘zaro bog‘liqligini o‘rganish muhimdir. O‘zbekiston Respublikasida millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni mustahkamlash konstitutsiyaviy tamoyillar asosida amalga oshiriladi. Konstitutsiyada barcha fuqarolarning millati, tili va dinidan qat’i nazar, qonun oldida tengligi belgilangan. Bu tamoyil jamiyatda kamsitishning oldini olish, turli millat vakillarining huquqlarini himoya qilish va o‘zaro hamjihatlikni ta’minlash uchun huquqiy asos bo‘lib xizmat qiladi. Shuningdek, diniy e’tiqod erkinligining kafolatlanishi turli konfessiyalar vakillarining o‘z diniy qarashlariga amal qilishlari uchun zarur sharoit yaratadi. Mamlakatda xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni ta’minlashni quyidagi yo‘nalishlarda o‘rganish mumkin:

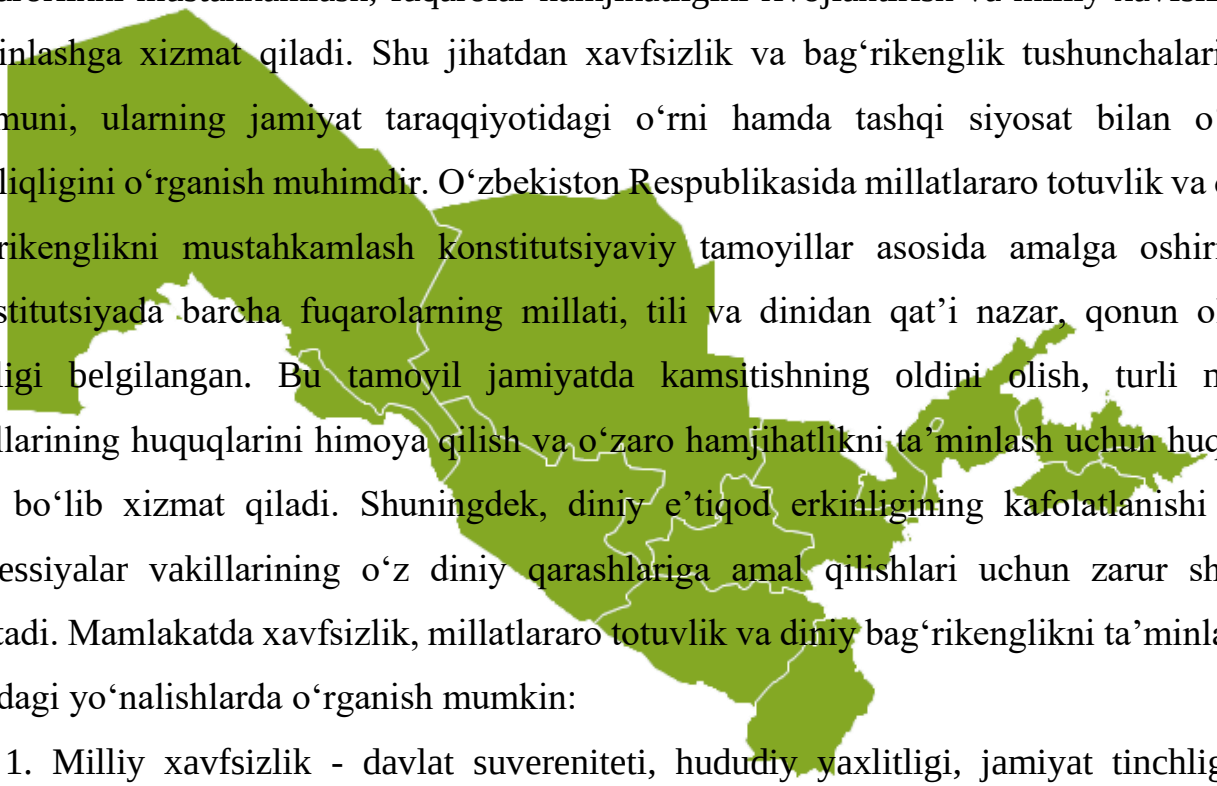

1. Milliy xavfsizlik - davlat suvereniteti, hududiy yaxlitligi, jamiyat tinchligi va fuqarolarning xavfsizligini ta’minlashga qaratilgan chora-tadbirlar.

2. Millatlararo totuvlik - turli millat vakillari o‘rtasida do‘stlik, o‘zaro hurmat va hamjihatlik munosabatlarini rivojlantirish.

3. Diniy bag‘rikenglik - turli diniy e’tiqod va qarashlarga hurmat bilan munosabatda bo‘lish, vijdon erkinligini ta’minlash.

4. Tashqi siyosat - xalqaro hamkorlikni kengaytirish, yaxshi qo‘shnichilik aloqalarini mustahkamlash va mintaqaviy tinchlikni qo‘llab-quvvatlash.

Mazkur yo‘nalishlarning samarali amalga oshirilishi mamlakatda ijtimoiy-siyosiy barqarorlikni ta’minlash bilan bir qatorda, O‘zbekistonning xalqaro maydondagi nufuzini oshirishga ham xizmat qiladi. Xususan, Markaziy Osiyo davlatlari bilan do‘stona

munosabatlarni rivojlantirish, iqtisodiy va madaniy aloqalarni kengaytirish hamda mintaqaviy muammolarni tinch yo‘l bilan hal etish tashqi siyosatning muhim jihatlari hisoblanadi. O‘zbekistonning ochiq, tinchliksevar va o‘zaro manfaatli hamkorlikka asoslangan tashqi siyosati xalqaro munosabatlarda ishonchli sheriklik muhitini shakllantirishga yo‘naltirilgan. Tashqi siyosatning ustuvor yo‘nalishlaridan biri qo‘shni davlatlar bilan yaxshi qo‘shnichilik va strategik hamkorlik munosabatlarini mustahkamlashdir. Bunda savdo-iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish, transport-kommunikatsiya imkoniyatlarini kengaytirish, suv va ekologiya masalalarida hamkorlik qilish muhim o‘rin tutadi. Shu bilan birga, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni kuchaytirish, global xavfsizlikka tahdid soluvchi omillarga qarshi birgalikda kurashish ham dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglik bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan muhim ijtimoiy-siyosiy omillardir. Ularni ta’minlashda huquqiy kafolatlar, davlat siyosati, fuqarolik jamiyati institutlari va xalqaro hamkorlikning o‘rni katta. Mazkur yo‘nalishlarni birgalikda rivojlantirish mamlakatda tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash, fuqarolar o‘rtasida hamjihatlikni kuchaytirish hamda O‘zbekistonning xalqaro maydondagi manfaatlarini samarali himoya qilishga yordam beradi.

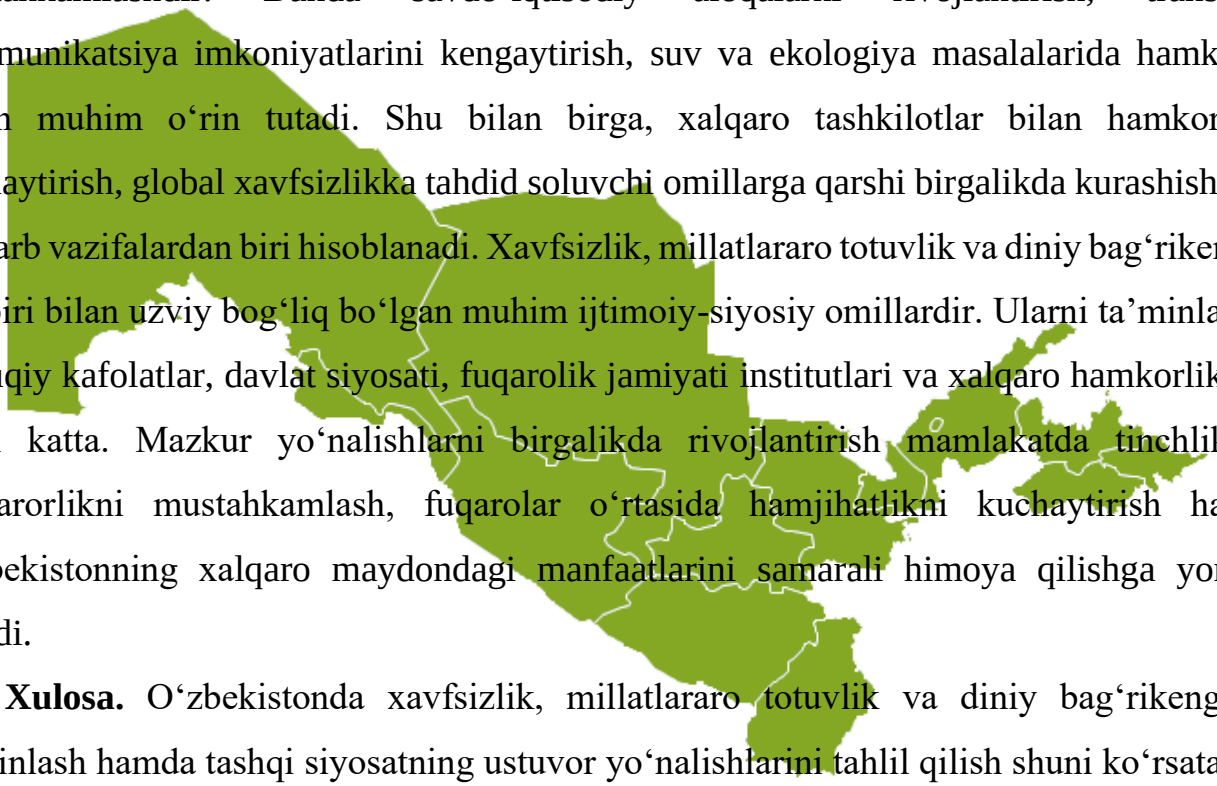

Xulosa. O‘zbekistonda xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni ta’minlash hamda tashqi siyosatning ustuvor yo‘nalishlarini tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, jamiyatda tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash davlat taraqqiyotining muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Millatlararo hamjihatlik va diniy bag‘rikenglikning rivojlanishi fuqarolar o‘rtasida o‘zaro hurmatni kuchaytirib, ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashga xizmat qiladi. Tahlil natijalari xavfsizlikni mustahkamlashda huquqiy kafolatlar, fuqarolik mas’uliyati va davlat siyosatining o‘zaro uyg‘unligi muhim ahamiyatga ega ekanini ko‘rsatadi. Shuningdek, yaxshi qo‘shnichilik munosabatlarini rivojlantirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish mamlakat tashqi siyosatining samaradorligini oshiradi. Tadqiqot natijalari xavfsizlik, millatlararo totuvlik, diniy bag‘rikenglik va tashqi siyosat yo‘nalishlarini o‘zaro bog‘liq holda o‘rganish zarurligini ko‘rsatadi. Bunday yondashuv mamlakatimizda tinchlik va osoyishtalikni mustahkamlash, xalqaro maydondagi nufuzni

oshirish hamda barqaror taraqqiyotni ta’minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. - Toshkent: O‘zbekiston, 2023. - 80 b.

2. Murtazayeva R. O‘zbekistonda millatlararo munosabatlar va tolerantlik. Darslik. - Toshkent, 2020. - 344 b.

3. Tulemetova G.T., Hasanboyev O‘.M. Dinshunoslik. Darslik. - Toshkent, 2020. - 312 b.

4. Yusupov O. va boshq. Diniy bag‘rikenglik va mutaassiblik. - Toshkent: Toshkent islom universiteti nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013. - 156 b.

5. Azimov H.Y., G‘oziyev R., Ravshanov F. Tashqi siyosiy faoliyat. O‘quv qo‘llanma. - Toshkent: PIR, 2025. - 162 b.

6. Biturayev O‘.B. Siyosatshunoslikka kirish. O‘quv qo‘llanma. - Toshkent: Barkamol fayz media, 2017. - 286 b.

